

Bespreekstuk sporttarievenherijking en infillkeuze

Hoofdstukindeling

Hoofdstuk 1. Inleiding	3
Hoofdstuk 2. Harmonisatiemodel, hoe werkt het ook al weer?	3
Hoofdstuk 3. Actualisatie van het harmonisatiemodel	4
Hoofdstuk 4. Evaluatie met de buitensportverenigingen	6
Hoofdstuk 5. Infillmateriaal	6
Hoofdstuk 6. Financiële gevolgen en bespreekpunten	7
Overzicht bijlagen	11
Overzicht wettelijk toegestane infillmaterialen.....	11

Datum: 31 oktober 2017

Hoofdstuk 1. Inleiding

De huidige contracten met de verenigingen, conform het door de raad in 2013 vastgestelde harmonisatiemodel sport, lopen tot en met 31 december 2018 en worden daarna jaarlijks stilzwijgend verlengd. De evaluatie van het model zou in de loop van 2018 plaatsvinden en daarmee in de nieuwe raadsperiode. Vanaf oktober 2016 ontstond het maatschappelijke debat over de infillmaterialen van de kunstgrasvelden naar aanleiding van een uitzending van Zembla. In april 2017 gaf de raad het college de opdracht om keuzescenario's voor het infillmateriaal voor nieuwe en huidige kunstgrasvoetbalvelden te ontwikkelen. En daarbij ook het totale (financiële) beeld te schetsen. Dit betekent dat financiële effecten van het harmonisatiemodel vanaf 2019 ook in beeld gebracht moesten worden.

Vóór 2013 betaalden verenigingen verschillende bedragen voor gelijksoortige voorzieningen. Bovendien werden overheadkosten (ambtelijke uren, afschrijving materiaal) niet of nauwelijks in verhouding doorberekend naar verenigingen. Op 30 mei 2013 besloot de gemeenteraad de tarieven voor de buitensportverenigingen te harmoniseren en de totale bijdragen te verdubbelen.

Bijlage 1	Raadsbesluit harmonisering tarieven (focus) buitensport (13r.00196)
Bijlage 2	Raadsvoorstel harmonisering tarieven (focus)buitensport (13r.00077)

In april 2017 gaf de raad het college de opdracht om scenario's voor het infillmateriaal voor nieuwe en huidige kunstgrasvoetbalvelden te ontwikkelen. Tijdens de raadsvergadering van 2 oktober jl. is een motie aangenomen waarbij het college de opdracht kreeg om:

- 'a. De evaluatie zo spoedig mogelijk de raad te doen toekomen;*
- b. een bespreekstuk ter bespreking in november aan te leveren over het te hanteren harmonisatiemodel waarin de voorgestelde bijstellingen worden benoemd en gemotiveerd;*
- c. in januari een raadsvoorstel met een drietal tariefscenario's voor te leggen waaronder een voorkeursscenario waarin de kosten voor buitensportverenigingen de komende jaren niet stijgen;*
- d. in januari een raadsvoorstel voor te leggen waarin een keuze wordt gemaakt voor een infillvervangingsscenario.'*

Bijlage 3	Raadsbesluit keuze toe te passen infill-materiaal bij de ontwikkeling van nieuwe kunstgrasvelden en het vervangen van kunstgrasvelden in gemeente Woerden (17r.00228)
Bijlage 4	Motie proces besluitvorming sporttarievenherijking en infillkeuze - aangepast (AANVAARD) (17.020916)

Hoofdstuk 2. Harmonisatiemodel, hoe werkt het ook al weer?

Zoals hierboven aangegeven besloot de gemeenteraad het tariefstelsel voor de buitensportverenigingen te harmoniseren in 2013 met de volgende uitgangspunten:

- Tarieven worden gebaseerd op de *vervangingswaarde* en *vaste onderhoudsprijs* per type veld (je betaalt dus niet voor wat je hebt, maar voor wat je krijgt wanneer een veld aan vervanging toe is).
- Alle buitensportverenigingen betalen gezamenlijk eenzelfde percentage van de kosten die de gemeente maakt ten behoeve van de buitensport (*Dit dekkingspercentage is in 2013 door de gemeenteraad vastgesteld op 34%*).

Dat houdt in de praktijk in:

- De verenigingen betalen een percentage van de kostprijs. Dit is het dekkingspercentage.
- De totale integrale kostprijs schommelt per jaar. De tarieven worden echter gebaseerd op de totale integrale kostprijs van het peiljaar (2013). Tussentijds worden de tarieven alleen geïndexeerd.

- Wanneer gedurende de contractperiode een vereniging een ander veld krijgt, betaalt de vereniging het geïndexeerde tarief voor dat type veld zoals berekend is in 2013.
- Om periodiek te kunnen sturen heeft de raad in 2013 gekozen voor korte contractperioden (5 jaar). De huidige overeenkomsten met de verenigingen hebben een looptijd tot 31 december 2018 en worden daarna stilzwijgend telkens met één jaar verlengd.

Bijlage 5 2.6 Presentatie ontwikkelingen buitensporttarieven raadsinformatiebijeenkomst 21 september 2017 (17.020918)

Hoofdstuk 3. Actualisatie van het harmonisatiemodel

Actualisatie van het harmonisatiemodel is wenselijk om actuele gegevens mee te nemen in de tariefstelling bij het aangaan van nieuwe contracten.

3.1 Integrale kostprijs

In onderstaande tabel staat een overzicht van de integrale kostprijs in 2013 en 2019, en het verschil tussen beide.

	2013	2019	Vershil
Kapitaallasten	€ 559.000	€ 855.000	€ 296.000
Bijdragen verenigingen	€ 201.000-	€ -	€ 201.000
Onderhoudskosten + doorbelasting uren	€ 467.000	€ 531.000	€ 64.000
Totaal: Integrale kostprijs	€ 825.000	€ 1.386.000	€ 561.000

De stijging van de integrale kostprijs komt voort uit:

- Kapitaallasten: zijn gestegen door de omvorming van natuurgras naar kunstgras en door de aanleg van nieuwe kunstgrasvelden/sportvoorzieningen¹. Daarnaast hebben enkele andere activiteiten invloed op deze stijging².
- Bijdragen verenigingen: in 2013 zijn van de totale integrale kostprijs de bijdragen van de verenigingen ten onrechte afgetrokken. Als de bijdragen van de verenigingen niet afgetrokken waren, was de totale integrale kostprijs in 2013 € 1.026.000,-.
- Onderhoudskosten + doorbelasting uren: door inflatie en andere begrotingssystematiek zijn deze gestegen.

3.2 Afschrijvingstermijnen

De afschrijvingstermijnen van sportaccommodaties zijn in het nieuwe beheerplan Buitensportaccommodaties 2018-2021 heroverwogen en aangepast op basis van het huidige kennisniveau en ervaringscijfers.

Bijlage 6 Beheerplan buitensportaccommodaties 2018-2021 (17.019808)

3.3 Afschrijven op vervangingscyclus

In 2013 is gekeken naar de vervangingscyclus van de verschillende sportaccommodaties met een reikwijdte van 20 jaar. Daar viel de vervanging van de atletiekbaan van Clytoneus in 2036³ buiten. De vervanging van de atletiekbaan is geraamd op bijna € 1,3 miljoen. Bij een eventuele actualisatie zal het tarief van Clytoneus hierdoor fors stijgen.

¹ Onder andere bij atletiekvereniging Clytoneus, Mixed Hockey Club, voetbalverenigingen SCH'44, SC Woerden en Sportlust'46.

² Zoals: overname velden en verlichting bij een aantal verenigingen in het kader van de harmonisatie.

³ Als enige een constructie met een levensduur langer dan 20 jaar, te weten 40 jaar.

3.4 Financiële gevolgen van de actualisatie

Financiële gevolgen	Effect	
	Bijdragen verenigingen	Nettobijdrage gemeente
Bij gelijke bijdragen verenigingen	Gelijkblijvend: € 314.198	Gelijkblijvend: € 1.071.802
Actualiseren conform model (34%)	Toename met € 173.704 naar € 487.902	Afname met € 173.704 naar € 898.098

3.5 Financiële gevolgen voor de buitensportverenigingen

Bij actualisatie veranderen echter ook de onderlinge verhoudingen van de bijdragen van de verenigingen. Voor de ene vereniging is de stijging meer dan voor de andere. Zie onderstaande tabel. Let op: de huidige situatie is in onderstaande tabel doorgerekend. Dat wil zeggen het gebruik van SBR als infillmateriaal.

Peildatum 2013		SBR	
Vereniging	Bijdrage 2016 Dekking 34 %	Bijdrage 2019 Dekking 34%	Verschil t.o.v. 2016
Reflex	3820	5476	1656
SDO	8963	12717	3754
THOR	10398	17469	7071
VEP	38464	64676	26212
Sportlust	54388	84854	30466
SC Woerden	44373	55961	11588
VV Kamerik	21856	39610	17754
Siveo	25667	32385	6718
SCH '44	40609	60915	20306
Hockey MHC	42886	59457	16571
Clytoneus	18201	47391	29190
Athloi	4573	6991	2418
Totale opbengsten	314198	487902	173704

Bijlage 5 2.6 Presentatie ontwikkelingen buitensporttarieven raadsinformatiebijeenkomst 21 september 2017 (17.020918)

Hoofdstuk 4. Evaluatie met de buitensportverenigingen

In 2014 kregen de 12 buitensportverenigingen nieuwe gebruikersovereenkomsten (gebruik velden) en opdrachtovereenkomsten (beheer en onderhoud) conform de nieuwe geharmoniseerde afspraken. Van december 2016 tot en met augustus 2017 zijn met alle 12 verenigingen ambtelijke gesprekken gevoerd om te peilen hoe zij de harmonisatie ervaren.

Twee relevante conclusies uit de evaluatie:

1. *Financiële draagkracht:* De meeste verenigingen geven aan dat de maximale draagkracht voor het gebruik van hun velden bereikt is. Dit is niet getoetst of onderzocht.
2. *Overdracht klein beheer en onderhoud:* Verenigingen vragen de gemeente om het klein beheer en onderhoud van de verlichting op een andere manier te organiseren. Bij een eventuele terugname hiervan door de gemeente zou dit in de gemeentebegroting een toename betekenen van €25.000,-.

Bijlage 7 Evaluatie harmonisatie buitensport (17.020917)

Hoofdstuk 5. Infillmateriaal

5.1 Inleiding

De huidige kunstgrasvoetbalvelden hebben als infillmateriaal SBR-rubbergranulaat. Over de gezondheidsrisico's en milieueffecten van dit type infillmateriaal is discussie en maatschappelijk debat. Er zijn op dit moment meerdere soorten infillmaterialen beschikbaar in de markt⁴. Daarnaast kunnen rubbersnippers toegepast worden in de onderbouw van de kunstgrasvelden. Hierop is hetzelfde wettelijke kader van toepassing als op infillmateriaal.

Bijlage 8 2.7 Presentatie keuzes infill materiaal kunstgrasvelden (17.020919)

Bijlage 9 Beheerplan buitensportaccommodaties 2018-2021. Bijlage C: MIOP SBR en TPE (17.019809 en 17.019810)

5.2 Toetsingskader

Momenteel is er geen eenduidige (Europese) normering voor infillmateriaal. Afhankelijk van het type product wordt dit getoetst aan:

<i>Zorgplicht conform wet bodembescherming artikel 13</i>	<i>Besluit bodemkwaliteit</i>	<i>REACHnorm voor consumentenproducten</i>
Artikel 13 uit de wet bodembescherming ziet er op toe dat er geen vervuilende materialen in de bodem gebruikt worden. SBR-rubbergranulaat voldoet aan deze zorgplicht en op basis hiervan wordt dit materiaal tot op heden dan ook toegepast. Op dit moment volgt de gemeente Woerden conform de wet bodembescherming de zorgplicht.	Volgens het Besluit Bodemkwaliteit mogen bouwstoffen op of in de bodem en in oppervlaktewater geen verontreiniging veroorzaken. Alleen TPE en EPDM vallen onder dit besluit en zij voldoen aan de eisen.	Europese verordening om de gezondheid van de mens en het milieu beter te beschermen tegen de risico's die chemische stoffen kunnen opleveren. Ook wel 'kinderspeelgoed-norm'. Als de REACHnorm voor consumentenproducten van toepassing zou zijn op SBR-rubbergranulaat dan voldoet dit materiaal niet aan de norm vanwege de concentratie PAK's. TPE, PE en EPDM voldoen wel.

Door het vaststellen van een toetsingskader waaraan het materiaal moet voldoen is het mogelijk om in de toekomst de marktontwikkelingen te volgen. Hierdoor kunnen eventuele nieuwe, goedkopere en/of betere infillmaterialen of kunstgrassystemen toegepast worden die voldoen aan het door de raad vastgestelde toetsingskader.

⁴ De meest voorkomende zijn SBR (rubbergranulaat), TPE, EPDM, PE en kurk.
Besprekingsstuk sporttarievenherijking en infillkeuze

Er zijn binnen het toetsingskader twee categorieën:

1. Voldoet **aan minimale wettelijke normen**. Het gebruik van SBR voldoet op dit moment wel aan de wet bodembescherming maar niet aan de REACHnorm (ook wel kinderspeelgoednorm genoemd).
2. Voldoet **boven op de minimale wettelijke normen ook aan de REACHnorm**⁵. TPE is op dit moment het meest geschikte materiaal binnen deze norm.

5.3 Vervangingsscenario's

Het SBR - infillmateriaal kan volgens verschillende scenario's vervangen worden.

Scenario		
1	"Ongewijzigd beleid"	SBR vervangen door SBR volgens beheerplan
2a	"Gefaseerd vervangen"	SBR vervangen door REACHnorm-materiaal volgens beheerplan
2b	"Ineens vervangen"	SBR ineens vervangen door REACHnorm-materiaal

In het "Beheerplan buitensportaccommodaties 2018-2021" zijn scenario's 1 en 2a financieel uitgewerkt: Zie bijlage:

Bijlage 6 Beheerplan buitensportaccommodaties 2018-2021 (17.019808).

In bijlage C, MIOF⁶-SBR: financiële uitwerking van SBR en TPE

Hoofdstuk 6. Financiële gevolgen en besprekpunten

6.1 Financiële gevolgen op hoofdlijnen

Hieronder staan de belangrijkste conclusies.

1. Het financiële effect van de actualisatie (bij gelijkblijvend dekkingpercentage (34%)) door:
 - toename kapitaalslasten
 - toename onderhoudskosten
 - realistische afschrijvingstermijnenbetekent voor de verenigingen een toename van de totale gezamenlijke bijdragen per jaar van de verenigingen met €173.704 naar €487.902.
Voor de gemeente daalt haar bijdrage met €173.704 naar €898.098.

Tabel 6.1 Effecten op bijdrage verenigingen en gemeente begroting bij minimale wettelijke norm (SBR)

Minimale wettelijk norm (SBR)	Effect	
	Bijdragen verenigingen	Nettobijdrage gemeente
Bij gelijke bijdragen verenigingen	Gelijkblijvend: € 314.198	Gelijkblijvend: € 1.071.802
Actualiseren conform model (34%)	Toename met € 173.704 naar € 487.902	Afname met € 173.704 naar € 898.098

2. Een gefaseerde vervanging van het infillmateriaal door TPE resulteert de komende 12 jaar in een extra investering van circa € 1,0 miljoen t.o.v. SBR. Dit loopt in een periode van 12 jaar op tot een structurele extra jaarlijkse kapitaallast van circa €100.000.
3. De keuze voor vervangen in één keer heeft grote gevolgen voor de gemeentebegroting. Dit vraagt een forse investering in één keer. Tevens wordt dan ruim €1.200.000 afgeboekt ten laste

⁵ Een materiaal binnen de REACHnorm voldoet tevens aan de zorgplicht en het *Besluit bodemkwaliteit*

⁶ MIOF = Meerjaarlijkse investerings- en onderhoudsplanning

van de algemene reserve. Dit zorgt voor een verslechtering van de vermogenspositie van de gemeente Woerden. Bovendien is er over 12 jaar een grote piek als er weer geïnvesteerd moet worden volgens de vervangingscyclus. Dit alles heeft een fors effect op de begroting.

6.2 Aandachtspunten

- In onderstaand overzicht is de integrale kostprijs tot en met 2023 te zien. Voor het volledige meerjarige financiële effect wordt verwezen naar het beheerplan buitensportaccommodaties, daarin zijn twee scenario's opgenomen met betrekking tot de infillmaterialen: de minimale wettelijke norm (SBR) en de REACHnorm, ook wel speelgoednorm genoemd (TPE).

Tabel 6.2 ontwikkeling integrale kostprijs periode 2019 - 2023

Ontwikkeling integrale kostprijs per jaar.	Referentie 2013	2019	2020	2021	2022	2023
SBR totale integrale kostprijs	€ 1.026.000	€ 1.386.000	€ 1.411.753	€ 1.404.333	€ 1.446.155	€ 1.407.500
TPE totale integrale kostprijs	nvt	€ 1.386.000	€ 1.411.753	€ 1.404.333	€ 1.478.298	€ 1.438.934

Consequenties voor de gemeente:

* De kapitaallasten van de investeringen in 2019 en 2020 zijn al meegenomen in de begroting.

* De kapitaallasten van de investeringen in 2021 van 110.912 euro (TPE) zijn nog niet in de begroting afgedekt.

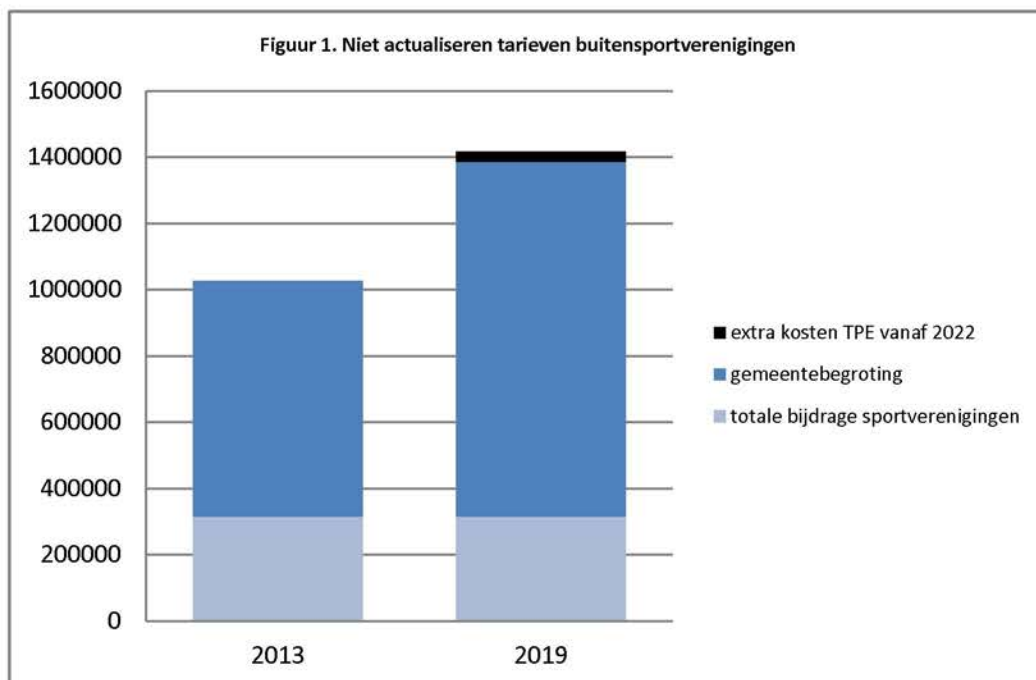
* De effecten van ander infillmateriaal gaan pas in per 2022.

- Er wordt uitgegaan van het huidige veldenbestand. Als er nog meer grasvelden omgevormd gaan worden naar kunstgras zullen de financiële consequenties groter zijn.
- In de concept gemeentebegroting 2018-2021 is rekening gehouden met de aanleg van één extra TPE veld (VEP).
- De genoemde bedragen zijn ramingen met een marge van ongeveer 5%.

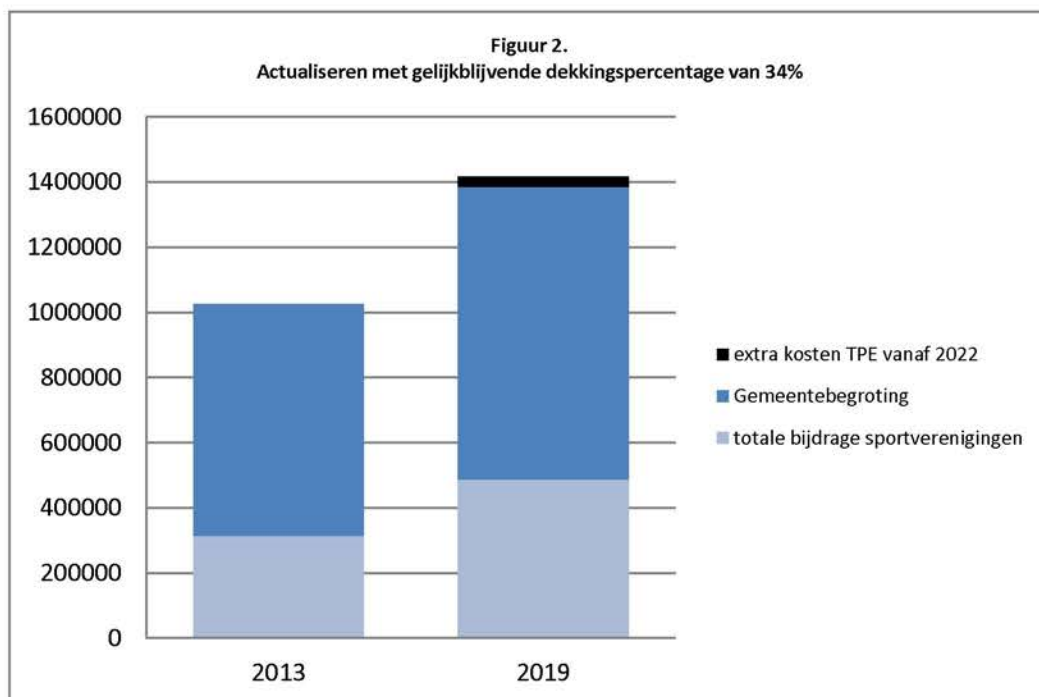
6.3 Financiële effecten in beeld

De consequenties om wel of niet te actualiseren (zoals beschreven in H. 3) zijn verwerkt in onderstaande 3 figuren. Het betreft een 'bevriezing op het niveau van 2019. Pas in 2022 worden de investeringen voor TPE zichtbaar.

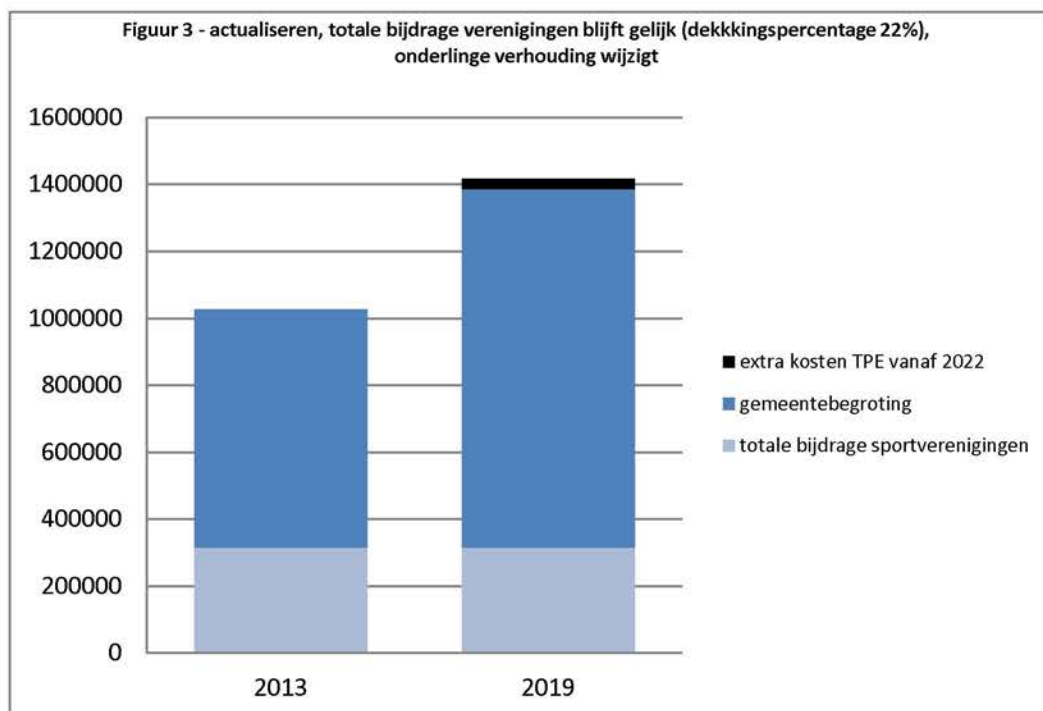
Figuur 1 laat de gevolgen zien als we niet actualiseren en de tarieven gelijk blijven

Figuur 2 laat de gevolgen zien als we actualiseren met een dekkingspercentage van 34%. Zie paragraaf 3.5 voor de bijdrage per vereniging.

Figuur 3 laat de gevolgen zien als we de totale bijdragen van alle verenigingen gezamenlijk gelijk te houden door 22% als dekkingspercentage te hanteren in plaats van 34%. Hierbij wijzigen de onderlinge verhoudingen wel. De ene vereniging betaalt dan meer, de ander minder

6.4 Bespreekpunten

Samenvattend komen de volgende bespreekpunten naar voren:

Punt 1: De impact van de actualisatie op de tarieven en het signaal van de verenigingen dat het maximum van hun financiële draagkracht is bereikt kunnen aanleiding zijn voor de raad om ook het harmonisatiemodel ter discussie te stellen. De kernvraag is dan vervolgens of de discussie en het besluit hierover nu genomen moet worden, of in een volgende raadsperiode. Deze ruimte is er, per 1 januari 2019 kunnen nieuwe contracten afgesloten worden. Worden de contracten niet opgezegd dan lopen de contracten stilzwijgend door.

Punt 2: U kunt besluiten de huidige contracten door te laten lopen. De tarieven voor de buitensportverenigingen blijven dan gelijk. Dit heeft wel gevolgen voor de gemeentebegroting.

Is aanpassen van de tarieven nu wel wenselijk binnen het vastgestelde harmonisatiemodel, dan ligt de vraag voor of het huidige dekkingspercentage gelijk blijft of aangepast wordt. Een mogelijkheid is om de totale bijdragen van alle verenigingen gezamenlijk gelijk te houden door 22% als dekkingspercentage te hanteren in plaats van 34%. Hierbij wijzigen de onderlinge verhoudingen wel. De ene vereniging betaalt dan meer, de ander minder.

Punt 3: De kernvraag is: handhaven huidige norm voor het infillmateriaal of aanvullende eisen stellen? Wordt er op korte termijn een principebesluit genomen om de REACHnorm te hanteren dan is het de vraag of vervanging in één keer of gefaseerd gewenst is. Het eerste heeft grote gevolgen voor de gemeentebegroting, het tweede veel minder.

Uitstellen van deze beslissing is mogelijk. Met uitzondering van de velden van de verenigingen die in 2018 nieuwe velden krijgen (VEP en VV Kamerik). Dit in verband met de aanbesteding van de velden en de afgesproken start van de scholenbouw Kamerik. Hiervoor is uiterlijk januari 2018 een besluit nodig.

Overzicht bijlagen

bijlage nr	documentnaam
Bijlage 1	Raadsbesluit harmonisering tarieven (focus) buitensport (13r.00196)
Bijlage 2	Raadsvoorstel harmonisering tarieven (focus)buitensport (13r.00077)
Bijlage 3	Raadsbesluit keuze toe te passen infill-materiaal bij de ontwikkeling van nieuwe kunstgrasvelden en het vervangen van kunstgrasvelden in gemeente Woerden (17r.00228)
Bijlage 4	Motie proces besluitvorming sporttarievenherijking en infillkeuze - aangepast (AANVAARD) (17.020916)
Bijlage 5	2.6 Presentatie ontwikkelingen buitensporttarieven raadsinformatiebijeenkomst 21 september 2017 (17.020918)
Bijlage 6	Beheerplan buitensportaccommodaties 2018-2021 (17.019808)
Bijlage 7	Evaluatie harmonisatie buitensport (17.020917)
Bijlage 8	2.7 Presentatie keuzes infill materiaal kunstgrasvelden (17.020919)
Bijlage 9	Beheerplan buitensportaccommodaties 2018-2021. Bijlage C: MIOP SBR en TPE (17.019809 en 17.019810)
Bijlage 10	Raadsvoorstel keuze toe te passen infill-materiaal bij de ontwikkeling van nieuwe kunstgrasvelden en het vervangen van kunstgrasvelden in gemeente Woerden (17r.00217)

Overzicht wettelijk toegestane infillmaterialen

	Voldoet aan Zorgplicht art. 13	Voldoet aan Besluit bodemkwaliteit	Voldoet aan REACHnorm voor consumenten -producten	Kosten (aanschafprijs)	Onderhouds kosten
SBR	Ja, mits beheersmaatregelen voor bodembescherming worden genomen	Niet van toepassing	Nee	Norm	Norm
Kurk	Niet bekend	Niet van toepassing	Niet bekend	Hoger dan norm	Hoger dan norm
PE	Ja	Niet van toepassing	Ja	Hoger dan norm	Nog niet bekend
TPE	Ja	Ja	Ja	Hoger dan norm	Gelijk aan norm
EPDM	Ja	Ja	Ja	Hoger dan norm	Gelijk aan norm